

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 14Co/284/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1114213528
Dátum vydania rozhodnutia: 05. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Darina Kuchtová
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2019:1114213528.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Dariny Kuchtovej a členiek senátu Mgr. Barbory Bartekovej a JUDr. Dariny Kriváňovej, v spore žalobcu: N. S. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XX, N. R. C., zastúpeného advokátom JUDr. Igorom Šafrankom, so sídlom ul. Sovietskych hrdinov 163/66, Svidník, proti žalovanej: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy v sume 79.000,- eur, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava I zo dňa 18.11.2015, č. k. 11C/43/2014-352, takto

rozhodol:

Krajský súd v Bratislave rozsudok Okresného súdu Bratislava I zo dňa 18.11.2015, č. k. 11C/43/2014-352, **p o t v r d z u j e .**

Žalovanej sa náhrada trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej len súd prvej inštancie) rozsudkom zo dňa 18.11.2015, č. k. 11C/43/2014-352, posúdiac vec podľa § 3, § 18 ods. 1, 2, § 27 zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom v znení neskorších predpisov, podľa ust. § 9 ods. 1, 4, § 17 ods. 1, 2, § 27 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, a podľa čl. 5 ods. 4, 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zamietol návrh na začatie konania, ktorým sa žalobca domáhal voči žalovanej náhrady nemajetkovej ujmy v sume 79.000,- eur s príslušenstvom titulom nároku na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 142 ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len OSP) tak, že úspešnej žalovanej nepriznal ich náhradu, lebo ich napriek uplatneniu nevyčíslila v zákonnej lehote a z obsahu spisu nevyplýva, že by jej vznikli trovy konania.

2. Žalobca vo svojom žalobnom návrhu označil za nezákonné rozhodnutie uznesenie Ministerstva vnútra SR, Úradu inšpekčnej služby, Odboru boja proti korupcii a organizovanej kriminalite Bratislava č. ÚIS-116/KOK-2003 zo dňa 18.12.2003 o vznesení obvinenia voči nemu pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a trestný čin obmedzovania osobnej slobody podľa § 231 ods. 1 Trestného zákona spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona, a za nesprávny úradný postup označil prieťahy v trestnom konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 6T/138/2005. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy odôvodnil tým, že informácie o jeho trestnom stíhaní ho poškodili a poškodzujú dodnes v jeho osobnostných právach, najmä v práve na česť, dôstojnosť, súkromie a meno. Vznesením obvinenia bolo extrémne negatívnym spôsobom zasiahnuté do jeho života na všetkých úrovniach (spoločenskej, profesionálnej, osobnostnej

a rodinnej), aj do života jeho rodiny, manželky a detí, ďalšieho príbuzenstva a známych, ktorí ostali lojálni. Aj v súčasnosti má v dôsledku trestného stíhania problémy plnohodnotne sa uplatniť na pracovnom trhu, pričom sa stal profesionálne a spoločensky nepoužiteľným a nežiaducim. Nemohol kandidovať v komunálnych voľbách v roku 2010 na post starostu obce Pečovská Nová Ves, jeho žiadosť o udelenie licencie na súkromnú bezpečnostnú službu bola zamietnutá a takisto aj licencia na detektívnu službu z dôvodu nespĺnenia podmienky spoľahlivosti podľa § 14 ods. 1 písm. d) zákona o SBS a z dôvodu vzneseného obvinenia. Vznesenie obvinenia voči nemu malo negatívny vplyv na zdravotný stav jeho detí a manželky.

3. Súd prvej inštancie ustálil, že vo vzťahu k uzneseniu o vznesení obvinenia č. ÚIS-116/KOK-2003 zo dňa 18.12.2003 je potrebné aplikovať zákon č. 58/1969 Zb., pretože bolo vydané pred účinnosťou zákona č. 514/2003 Z. z., teda za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. (§ 27 ods. 2 zákona č. 514/203 Z. z.). Na obdobie prieťahov v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 6T/138/2005, ktoré vznikli za účinnosti zákona č. 514/2003 Z. z., je potrebné aplikovať zákon č. 514/2003 Z. z. (§ 27 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.), a na obdobie prieťahov, ktoré vznikli za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. je potrebné aplikovať zákon č. 58/1969 Zb. (§ 27 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.).

4. V odôvodnení svojho rozhodnutia súd prvej inštancie prvotne zdôraznil, že pre vyvodenie zodpovednosti štátu za škodu podľa zákonov č. 58/1969 Zb. a č. 514/2003 Z. z. je nevyhnutné (a to *conditio sine qua non*) kumulatívne splnenie nasledovných zákonných podmienok: nezákonné rozhodnutie, resp. nesprávny úradný postup orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci; vznik ujmy (majetkovej alebo nemajetkovej) a príčinná súvislosť medzi nezákonným rozhodnutím, resp. nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci a vzniknutou ujmu. Kumulatívnosť splnenia uvedených podmienok znamená, že čo ak len jedna z nich nie je splnená, nemožno voči štátu vyvodiť zodpovednosť za škodu podľa zákonov č. 58/1969 Zb. a č. 514/2003 Z. z.

5. Pri posudzovaní existencie nezákonného rozhodnutia vychádzal súd prvej inštancie zo zistení, že uznesením Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Úradu inšpekčnej služby Policajného zboru, Odboru boja proti korupcii a organizovanej kriminalite Bratislava ČTS: ÚIS-116/KOK-2003 zo dňa 18.12.2003 bolo voči žalobcovi vznesené obvinenie pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a pre trestný čin obmedzovanie osobnej slobody podľa § 231 ods. 1 Trestného zákona, spáchaných formou spolupáchateľstva podľa § 9 ods. 2 Trestného zákona. Sťažnosť žalobcu proti uzneseniu o vznesení obvinenia bola zamietnutá ako nedôvodná. Žalobca nebol v súvislosti s týmto trestným stíhaním vzatý do väzby, ani inak pozbavený osobnej slobody. Obžaloba voči žalobcovi pre skutok uvedený v uznesení ČTS: ÚIS-116/KOK-2003 zo dňa 18.12.2003 bola podaná na Okresnom súde Prešov dňa 26.08.2005, a jeho trestné stíhanie bolo zastavené uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 6T/138/2015-1126 zo dňa 29.07.2013 z dôvodu jeho premlčania podľa § 223 ods. 1 Trestného poriadku v znení účinnom do 31.12.2005 v spojení s § 11 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku v znení účinnom do 31.12.2005. K premlčaniu došlo až počas súdneho konania dňa 27.08.2010, nie v čase vznesenia obvinenia. Okresný súd Prešov v uznesení o zastavení trestného stíhania žalobcu nekonštatoval, žeby skutok nebol trestným činom, žeby sa ho nedopustil žalobca, alebo že sa skutok nestal, čo by mohlo viesť k nezákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia. K zastaveniu trestného stíhania žalobcu došlo výlučne z dôvodu objektívnej skutočnosti, ktorá nastala mimo vôle žalobcu, resp. mimo vykonávania dôkazov v trestnom konaní.

6. Vzhľadom na zistené skutočnosti dospel súd prvej inštancie k záveru, že predmetné uznesenie o vznesení obvinenia nemožno považovať za nezákonné, lebo trestné stíhanie žalobcu bolo zastavené pre jeho premlčanie. Vo vzťahu k nároku žalobcu na náhradu škody (nemajetkovej ujmy) spôsobenej nezákonným rozhodnutím tak nebola splnená nevyhnutná podmienka pre vznik zodpovednosti žalovanej za škodu spôsobenú orgánom štátu.

7. V tejto súvislosti poukázal súd prvej inštancie aj na ustálenú rozhodovaciu prax, podľa ktorej rozhodujúcim meradlom zákonnosti začatia (vedenia) trestného stíhania je neskorší výsledok trestného konania, s tým, že tieto závery prijaté v čase účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. sú aj po zmene právnej úpravy stále použiteľné (napríklad R 70/1994, uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 M Cdo 15/2009 zo dňa 18.10.2010, sp. zn. 4 M Cdo 20/2009 zo dňa 30.05.2011, nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 159/2012 zo dňa 03.07.2012), a podľa ktorej nemožno každé uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré nevyústilo do právoplatného odsudzujúceho rozsudku, paušálne považovať

za nezákonné (rozsudok ESLP vo veci Lavrechov proti Českej republike zo dňa 20.06.2013, č. sťažnosti 57404/08, rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8Co/251/2010 zo dňa 22.05.2012, uznesenie Ústavného súdu SR č. k. I. ÚS 548/2012 zo dňa 07.11.2012, nález Ústavného súdu ČR sp. zn. III. ÚS 165/2002 zo dňa 19.12.2002).

8. Pri posudzovaní existencie nesprávneho úradného postupu vychádzal súd prvej inštancie zo zistení, že Ústavný súd SR vo svojom náleze č. k. I. ÚS 183/2013-34 zo dňa 19.06.2013 konštatoval, že Okresný súd Prešov vo veci vedenej pod sp. zn. 6T/138/2005 konal neodôvodnene s prietiahmi, čím bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ako aj právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru, a priznal žalobcovi za konštatované prietahy v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 6T/138/2005 primerané zadosťučinenie v sume 3.500,- eur.

9. Viazaný nálezom ústavného súdu (§ 9 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., § 135 ods. 1 OSP) dospel súd prvej inštancie k záveru, že je splnená druhá zákonná podmienka pre vznik zodpovednosti žalovanej, a to existencia nesprávneho úradného postupu orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci.

10. Pri posudzovaní existencie nemajetkovej ujmy vychádzal súd prvej inštancie z toho, že podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy existencia závažnej ujmy, a jej priznanie je možné až potom, čo satisfakčnú funkciu nemôže naplniť len samotné konštatovanie porušenia práva, a potom, čo ju nie je možné uspokojiť inak, pričom obe podmienky musia byť splnené súčasne (§ 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z.).

11. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za zistené, že podľa výsledkov hlasovania vo voľbách do orgánov samosprávy obcí dňa 27.11.2010 v obci Pečovská Nová Ves, žalobca kandidoval vo voľbách za poslanca obecného zastupiteľstva za stranu SMER-SD a do obecného zastupiteľstva aj bol zvolený s počtom hlasov 218. Žalobca kandidoval aj v následných voľbách do orgánov samosprávy obcí v Pečovskej Novej Vsi dňa 15.11.2014, v ktorých bol zvolený za starostu obce ako nezávislý kandidát s počtom hlasov 651, druhý kandidát na starostu získal 301 hlasov.

12. Tvrdenia žalobcu o zásahu do jeho osobnostných práv tým, že nemohol kandidovať vo voľbách do orgánov samosprávy obce Pečovská Nová Ves, považoval tak súd za účelové, s tým, že do volieb v roku 2010 žalobcu nominovala strana SMER-SD; ktorá ak by ho nepovažovala za vhodného kandidáta na starostu obce, nemala by dôvod ho nominovať ani za poslanca obecného zastupiteľstva. Preto reputácia žalobcu nemohla byť v obci tak znížená, žeby mu to bránilo kandidovať a byť zvolený za poslanca obecného zastupiteľstva obce Pečovská Nová Ves. Žalobca vo voľbách uspel so značným predstihom, teda nie je spoločensky nežiaduci a nepoužiteľný, ako tvrdil v návrhu na začatie konania. Jeho popularita sa zvýšila aj napriek v minulosti prebiehajúcim trestným konaniam.

13. Súd prvej inštancie neakceptoval ani názor žalobcu, že v dôsledku trestného stíhania došlo k zásahu do jeho osobnostných práv, nakoľko nemal za jednoznačné, že k zásahu došlo výlučne trestným konaním, ktoré sa začalo uznesením o vznesení obvinenia č. ÚIS-116/KOK-2003 zo dňa 18.12.2003 a skončilo sa uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 6T/138/2005-1126 zo dňa 29.07.2013 o zastavení trestného stíhania z dôvodu jeho premlčania, ktoré je predmetom tohto konania. Súd poukázal na to, že v tom období sa voči žalobcovi viedli aj ďalšie trestné konania, v súvislosti s ktorými bol vzatý do väzby (uznesenie sp. zn. KUJP-88/OVVK-2003 - väzba sa začala dňa 04.12.2003 od 12:35 hod. a trvala do 25.08.2014; uznesenie čp. Zn. ÚIS-67/IOV-V-2006 - väzba sa začala dňa 07.04.2006 od 19:00 hod. a trvala do 02.05.2006), a práve väzba v súvislosti s trestnými konaniami, ktoré nie sú predmetom tohto konania, mohla, ak vôbec, spôsobiť potenciálny zásah do osobnostných práv žalobcu, pokiaľ by neexistovali výnimky podľa § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z. z. Na predmetné konanie sp. zn. 11C/43/2014 však väzba žalobcu nemala vplyv.

14. Podľa názoru súdu teda v dôsledku trestného stíhania žalobcu, začatého vznesením obvinenia sp. zn. ÚIS-116/KOK-2003 zo dňa 18.12.2003, nedošlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu (česť, dôstojnosť, vážnosť).

15. Súd prvej inštancie však zároveň zdôraznil, že nemožno opomenúť, že v konaní vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 6T/138/2005 sa vyskytli neodôvodnené prietahy, v dôsledku ktorých

žalobcovi vznikla ujma; ujma vznikla už len zo samotnej povahy prietahov, a preto nepotrebuje bližšie objasňovanie (uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 193/2011 zo dňa 25.04.2012).

16. Keďže zákon č. 58/1969 Zb. neobsahuje osobitné ustanovenia o náhrade nemajetkovej ujmy, je ju podľa súdu potrebné posudzovať aj v súvislosti s čl. 5 ods. 1, ods. 5 Dohovoru, i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa ustanovenia § 5 ods. 1 zákona č. 58/1969 Zb. (R 13/2009), článok ktorý však viaže zaplatenie náhrady nemajetkovej ujmy na nezákonné zatknutie, zadržanie alebo iné nezákonné pozbavenie osobnej slobody. Žalobca nebol v trestnej veci, ktorá je predmetom tohto konania, väzobne stíhaný, ani inak pozbavený osobnej slobody, a preto mu náhrada nemajetkovej ujmy podľa čl. 5 ods. 4 a ods. 5 Dohovoru za prietahy v trestnom konaní, ktoré vznikli za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. (do 30.06.2004), nepatrí.

17. Súd tiež konštatoval, že žalobcovi by patrila náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch za obdobie konania pred Okresným súdom Prešov za účinnosti zákona č. 514/2003 Z. z., teda od podania obžaloby na súd dňa 26.08.2005, do zastavenia trestného stíhania žalobcu z dôvodu premlčania dňa 29.07.2013.

18. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy a jej zníženia, vychádzal súd prvej inštancie z ustálenej judikatúry ESLP vo veciach Apicella, Cocchiarella proti Taliansku (rozsudok veľkého senátu zo dňa 29.03.2006, č. sťažnosti 64886/01), Ernestina Zullo proti Taliansku (rozsudok veľkého senátu zo dňa 29.03.2009, č. sťažnosti 64897/01), Giuseppe Mostacciolo č. 1 proti Taliansku (rozsudok veľkého senátu zo dňa 29.03.2006, č. sťažnosti 64705/01), Giuseppe Mostacciolo č. 2 proti Taliansku (rozsudok veľkého senátu zo dňa 29.03.2006, č. sťažnosti 65102/01), Giuseppina a Orestina Procaccini proti Taliansku (rozsudok veľkého senátu zo dňa 29.03.2006, č. sťažnosti 65075/01), Musci a Riccardi Pizzati proti Taliansku (rozsudok veľkého senátu zo dňa 29.03.2006, č. sťažnosti 62361/00), podľa ktorých priemerná výška náhrady nemajetkovej ujmy je 1.000,- eur až 1.500,- eur za jeden rok trvania konania, pričom základnú čiastku možno zvýšiť, ak je predmet konania pre sťažovateľa významný (pracovné spory, zdravie a život osôb, sociálne dávky a konanie o osobnom stave), alebo aj znížiť, ak má predmet konania z hľadiska finančného dopadu pre sťažovateľa malý význam (v súvislosti so životnou úrovňou krajiny, ak sa sťažovateľ na vnútroštátnej úrovni domohol konštatovania porušenia jeho práv a priznania určitej finančnej náhrady). ESLP akceptuje zníženie základnej sumy na 40 % až 45 %, ktorú by sťažovateľovi priznal sám.

19. V predmetnej veci vychádzal tak súd prvej inštancie z výšky náhrady nemajetkovej ujmy 1.000,- eur za jeden rok konania pred súdom, pričom zohľadnil skutočnosť, že Ústavný súd SR priznal žalobcovi primerané zadosťučinenie v sume 3.500,- eur za prietahy v konaní pred Okresným súdom Prešov, vedenom pod sp. zn. 6T/138/2005 od roku 2005 do roku 2013 (8 rokov), t. j. 43,8 % zo sumy 8.000,- eur. Toto zadosťučinenie priznané žalobcovi už Ústavným súdom SR v sume 3.500,- eur považoval súd prvej inštancie v prejednávanej veci za dostatočné a spĺňajúce kritériá ESLP pre priznanie náhrady nemajetkovej ujmy pri konštatovaných prietahoch v konaní, aj pri súčasnom zohľadnení, že trestné stíhanie žalobcu, ktoré je predmetom tohto konania, žalobcovi závažným spôsobom nezasiahlo do osobného, rodinného, ani spoločenského života.

20. Z uvedených dôvodov považoval nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy prevyšujúci sumu 3.500,- eur za neopodstatnený, a preto ho zamietol.

21. Rozsudok bol doručený žalobcovi dňa 30.12.2015, ktorý proti nemu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Namietol, že okresný súd nesprávne zistil skutkový stav veci a vec nesprávne právne posúdil. Okresný súd jeho žalobu zamietol, keď v podstate dospel k záveru, že uznesenie o jeho obvinení nepredstavuje nezákonné rozhodnutie a nedošlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu. Žalobca si je vedomý toho, že rozhodnutie, ktoré považuje za nezákonné, bolo vydané počas účinnosti zákona č. 58/1969 Zb., ktorý inštitút nemajetkovej ujmy nepoznal. Je si vedomý aj toho, že podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 5 ods. 5) zaručuje odškodnenie vrátane nemajetkovej ujmy len za pozbavenie osobnej slobody, čo v súdnej veci dané nie je. Preto v zhode so žalobou opakuje, že nemajetkovej ujmy sa domáha v súlade so základnými princípmi právneho štátu s analogickým použitím zákona č. 58/1969 Zb. Každý, proti komu sa vedie trestné konanie, považuje sa podľa čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, za nevinného, kým súd nevysloví právoplatným odsudzujúcim rozsudkom jeho vinu.

Rozhodovaniu súdu o vine predchádza vznesenie obvinenia a vedenie trestného stíhania. Ak skončilo trestné stíhanie právoplatným odsudzujúcim rozsudkom súdu, nepochybne bolo obvinenie vznesené dôvodne. V ostatných prípadoch bolo trestné stíhanie vedené proti osobe, ktorá sa za nevinnú nielen po celý čas považovala, ale nevinnou aj bola. Poukázal na nález Ústavného súdu Českej republiky, sp. zn. I. ÚS 554/04 zo dňa 31.03.2005, podľa ktorého je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť a štát sa nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ukážu ich predpoklady neskôr ako mylné a nesprávne. Podľa žalobcu, pri posudzovaní jeho nároku sú použiteľné aj princípy vyplývajúce z ďalších ustanovení zákona č. 58/1969 Zb. (§ 6 ods. 3 písm. a/ a b/ zákona). Z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu má ten, kto nebol uznaný za vinného, právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia, a takéto právo by nemal iba vtedy, ak by si vznesenie obvinenia zavinil sám, bol spod obžaloby oslobodený len preto, že nie je za trestný čin trestne zodpovedný, resp., že mu bola udelená milosť, alebo že trestný čin bol amnestovaný. Nie je možné akceptovať názor, podľa ktorého je daná zodpovednosť štátu za škodu iba v prípade zrušenia uznesenia o začatí trestného stíhania pre nezákonnosť, a nie aj v prípadoch zastavenia trestného konania, či oslobodenia spod obžaloby. Takýto výklad považuje za formalistický, príliš reštriktívny a ústavne nekonformný, pretože uprednostňuje formu vyslovenia nezákonnosti trestného stíhania a neberie do úvahy, že z hľadiska zásahu do osobnostných práv a súkromnej sféry jednotlivca sú formy vyslovenia nezákonnosti trestného stíhania celkom irelevantné. Každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného. Špecifickosť a extrémnosť zásahu štátu do života žalobcu je daná tým, že mu bolo vznesených 10 obvinení. Ani v jednej veci nebol uznaný za vinného a jeho trápenie trvalo 12 rokov. Toto jeho trápenie sa každým ďalším obvinením stupňovalo až do právoplatného skončenia poslednej veci, a pretrvávalo naďalej. Až v priebehu ďalších rokov sa nadmernou usilovnosťou podarilo žalobcovi svoj život konsolidovať. Koľko utrpenia z celkovo vytrpeného pripadá na to-ktoré trestné stíhanie nie je možné vyšpecifikovať, a preto výšku nemajetkovej ujmy navrhuje určiť podľa § 136 OSP. Ak by mu nebola priznaná žiadna nemajetková ujma, išlo by o veľmi nespravodlivý výsledok, ako dôsledok len formalistického rozhodovania. Z uvedených dôvodov navrhol napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, alebo napadnutý rozsudok zmeniť a jeho žalobe vyhovieť a priznať mu náhradu trov konania.

22. Odvolanie žalobcu bolo doručené žalovanej dňa 18.02.2016, ktorá sa k nemu písomne nevyjadrila.

23. Spis s odvolaním žalobcu bol predložený odvolaciemu súdu dňa 11.07.2016.

24. V priebehu odvolacieho konania vstúpil do platnosti nový procesný predpis - zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok, účinný od 01.07.2016 (ďalej len CSP). Podľa § 470 ods. 1 CSP, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

25. Vzhľadom k tomu, že odvolanie bolo podané pred 01.07.2016, t. j. za účinnosti OSP, Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 34 CSP) postupoval v zmysle vyššie citovaného ust. § 470 ods. 2 CSP. Viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi, dospel po preskúmaní odvolacích námietok žalobcu, ako aj celého obsahu spisového materiálu, k záveru, že nie je dôvod napadnutý rozsudok zmeniť ani zrušiť, pretože súd prvej inštancie rozhodol vo veci vecne správne. Keďže nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, odvolací súd prejednal odvolanie bez nariadenia pojednávania a postupom podľa § 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 CSP svoj rozsudok vo veci verejne vyhlásil dňa 05.03.2019.

26. Odvolací súd konštatuje, že rozsudok súdu prvej inštancie jasne a zrozumiteľne dáva odpoveď na právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nároku žalobcu voči štátu a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie dostatočne jasne objasnilo skutkový a právny základ rozhodnutia a z tohto aspektu bolo plne realizované základné právo strán sporu na spravodlivý proces. Súd prvej inštancie sa s námietkami uvedenými v odvolaní vysporiadal už v dôvodoch svojho rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté odvolaním. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení

prítom neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť. Svoj právny záver súd prvej inštancie aj riadnym spôsobom odôvodnil a v súlade s § 157 ods. 2 OSP (platným do 30.06.2016) podal dostatočne zrozumiteľný výklad opodstatnenosti a zákonnosti výroku rozsudku, ktorým žalobu žalobcu zamietol v celom rozsahu.

27. S uvedeným odôvodnením napadnutého rozsudku sa preto odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje (§ 387 ods. 2 CSP) a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia dopĺňa už len nasledovné:

28. Z podaného odvolania vyplýva uplatnený odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. d) OSP (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP), a to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Citovaný odvolací dôvod je v súdnej praxi vykladaný tak, že musí ísť o také skutkové zistenia, na základe ktorých súd prvej inštancie spor posúdil po právnej stránke a ktoré nemajú v podstatnej časti oporu vo vykonanom dokazovaní. Skutkové zistenia nezodpovedajú vykonaným dôkazom, ak výsledok hodnotenia dôkazov nie je v súlade s § 191 CSP, a to vzhľadom na to, že súd vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli počas konania najavo, alebo opomenul rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo vyšli počas konania najavo. Nesprávne sú aj také skutkové zistenia, ktoré súd prvej inštancie založil na chybnom hodnotení dôkazov. Typovo ide o situáciu, kde je logický rozpor v hodnotení dôkazov, prípadne poznatkov, ktoré vyplývajú z prednesov strán sporu, alebo ktoré vyšli najavo inak z hľadiska závažnosti (dôležitosti), zákonnosti, pravdivosti, eventuálnej vierohodnosti alebo ak výsledok hodnotenia dôkazov nezodpovedá tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ustanovení § 192 a § 193 CSP.

29. Čo sa týka odvolacieho dôvodu o nesprávnom právnom posúdení veci podľa § 205 ods. 2 písm. d) OSP (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP), treba uviesť, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. V posudzovanom prípade, v ktorom konajúci súd prvej inštancie zo správnych skutkových záverov vyvodil správne právne závery a aplikoval správne právne predpisy, namietaná vada konania nebola odvolacím súdom zistená.

30. Odvolací súd v prejednávanej veci dospel k záveru, že odvolací dôvod o nesprávnych skutkových zisteniach nie je naplnený. V posudzovanej veci súd prvej inštancie vykonal potrebné dokazovanie na posúdenie splnenia predpokladov vzniku zodpovednosti štátu za nemajetkovú ujmu, vzniknutú žalobcovi v súvislosti so vznesením obvinenia voči nemu, ako aj zbytočnými prietťahmi v trestnom konaní. Všetky skutkové zistenia vyplývajú z vykonaného dokazovania, a na jeho základe súd prvej inštancie dostatočným spôsobom a riadne zistil skutkový stav a zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správne právne závery nielen o neexistencii nezákonného rozhodnutia ako jedného z hmotnoprávných predpokladov zodpovednosti štátu za škodu, ale vo vzťahu k nesprávnemu úradnému postupu žalovanej, spočívajúcom v zbytočných prietťahoch v trestnom konaní pred Okresným súdom Prešov, vedenom pod sp. zn. 6T/138/2005, aj o nepreukázaní dopadu nesprávneho úradného postupu na rodinný a spoločenský život žalobcu, na jeho česť, na vážnosť a na dôstojnosť. Rozhodnutiu súdu prvej inštancie nemožno vytknúť, že by vzal do úvahy skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov alebo z prednesov strán sporu nevyplývali, ani inak nevyšli za konania najavo, že by opomenul niektoré rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, alebo že by v jeho hodnotení dôkazov bol logický rozpor, prípadne že by výsledok jeho hodnotenia dôkazov nezodpovedal tomu, čo malo byť zistené spôsobom vyplývajúcim z ustanovenia § 192 a § 193 CSP.

31. Súd prvej inštancie pri posudzovaní existencie nezákonného rozhodnutia, za ktoré žalobca označil uznesenie Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, Úradu inšpekčnej služby Policajného zboru, Odboru boja proti korupcii a organizovanej kriminalite Bratislava ČTS: ÚIS-116/KOK-2003 zo dňa 18.12.2003 o vznesení obvinenia voči žalobcovi, vychádzal okrem iného zo zistení, že trestné stíhanie žalobcu bolo zastavené uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 6T/138/2015-1126 zo dňa 29.07.2013 z dôvodu jeho premlčania, teda výlučne z dôvodu objektívnej skutočnosti, ktorá nastala mimo vôle žalobcu, resp. mimo vykonávania dôkazov v trestnom konaní, a nemožno ho tak považovať za nezákonné.

32. Žalobca v tejto súvislosti vo svojom odvolaní poukazuje na nález Ústavného súdu ČR sp. zn. I. US 554/04 z 31.03.2005, ako aj na bližšie neoznačené rozhodnutia Najvyššieho súdu ČR a SR, a domnieva sa, že keďže nebol uznaný za vinného, má právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia a štát sa svojej zodpovednosti nemôže zbaviť.

33. Názor žalobcu uvedený v odvolaní, v zmysle ktorého zastavenie trestného konania a oslobodenie spod obžaloby majú pri aplikácii zákona č. 58/1969 Zb. (a zákona č. 514/2003 Z. z.) rovnaký význam ako zrušenie alebo zmena uznesenia o vznesení obvinenia, je v zásade správny. Odvolací súd však zdôrazňuje, že tomu tak nie je v každom prípade, pretože je treba dôsledne skúmať dôvody zastavenia trestného konania alebo oslobodzujúceho rozsudku. K záveru, že fyzická osoba bola trestne stíhaná nezákonne možno dospieť len vtedy, ak táto osoba bola oslobodená spod obžaloby preto, že skutok nespáchala; alebo skutok, pre ktorý bola stíhaná, nie je trestným činom. Iná situácia je v prípadoch, kedy došlo k zastaveniu trestného stíhania alebo k oslobodeniu obvineného z iných dôvodov, ktoré nespochybujú zákonnosť ich trestného stíhania.

34. Aj podľa rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 M Cdo 15/2009, zastavenie trestného stíhania má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť, ale len v prípade, ak sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným.

35. V predmetnej veci však trestné stíhanie žalobcu nebolo zastavené z dôvodu, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, ale z dôvodu premlčania trestného stíhania. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie a na ich základe aj záver súdu o tom, že nie je splnený predpoklad vzniku zodpovednosti štátu za škodu, a to existencia nezákonného rozhodnutia, bol správny.

36. Rovnako ako súd prvej inštancie, aj odvolací súd zdôrazňuje, že náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 58/1969 Zb. v spojení s čl. 5 ods. 5 Dohovoru možno priznať výnimočne vtedy, keď došlo k nezákonnej väzbe alebo nezákonnému výkonu trestu odňatia slobody. Na podporu tejto argumentácie poukazuje odvolací súd na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 37/2012, v zmysle ktorého pri určení rozsahu odškodnenia podľa zákona č. 58/1969 Zb. v spojení s Dohovorom možno prihliadnúť iba na okolnosti prípadu v súvislosti s rozhodnutím o väzbe, nie aj v súvislosti s celým trestným stíhaním. Z dokazovania vyplynulo, že žalobca nebol v trestnej veci, ktorá je predmetom tohto konania, väzobne stíhaný, ani inak pozbavený osobnej slobody, a preto mu náhrada nemajetkovej ujmy podľa čl. 5 ods. 4 a ods. 5 Dohovoru za prietahy v trestnom konaní, ktoré vznikli za účinnosti zákona č. 58/1969 Zb. (do 30.06.2004), jednoznačne nepatrí.

37. Aj vo vzťahu k nesprávnemu úradnému postupu (prietahy v trestnom konaní pred Okresným súdom Prešov počas obdobia účinnosti zákona č. 514/2003 Z. z.), vychádzajú skutkové zistenia súdu prvej inštancie, vedúce k záveru o nepreukázaní existencie predpokladov stanovených zákonom pre priznanie nemajetkovej ujmy z riadne vykonaného dokazovania, v ktorom žalobca nepreukázal vplyv a dopad tohto nesprávneho úradného postupu na jeho rodinný a spoločenský život, na jeho česť, na vážnosť a na dôstojnosť. Z dokazovania totižto vyplynulo, že napriek viacerým trestným stíhaniam rodina žalobcu podporovala, verila mu, a aj medzi spoluobčanmi, aj v práci, požíval žalobca dobrú povesť. Vo voľbách do orgánov samosprávy obce v roku 2010 bol zvolený za poslanca obecného zastupiteľstva a v roku 2014 bol zvolený za starostu obce. Správne potom súd prvej inštancie uzavrel, že žalobca v konaní nepreukázal dôvodnosť uplatnenej peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, keď nepreukázal rozsah nepriaznivých následkov, ktoré mu mali vzniknúť v súvislosti s nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Prešov.

38. Niet pochyb o tom, že žalobca ako osoba trestne stíhaná vo viacerých trestných konaniach, mohol subjektívne vnímať, že jeho trápenie sa každým ďalším obvinením stupňovalo a narastalo. Keďže však nie v súvislosti s trestným stíhaním, ktoré sa začalo uznesením o vznesení obvinenia č. ÚIS-116/KOK-2003 zo dňa 18.12.2003 a skončilo sa uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 6T/138/2005-1126 zo dňa 29.07.2013 o zastavení trestného stíhania pre jeho premlčanie, a ktoré je predmetom tohto konania, ale v súvislosti s inými trestnými stíhaniami bol žalobca aj vzatý do väzby, súd prvej inštancie dôvodne konštatoval, že nie je jednoznačné, že k zásahu do osobnostných práv žalobcu, došlo výlučne (a práve) týmto trestným konaním. Odvolací súd k tomu dodáva, že tak nemohla byť jednoznačne preukázaná ani príčinná súvislosť medzi prietahmi počas tohto trestného stíhania po 01.05.2004, t.j. za účinnosti zákona č. 514/2003 Z.z., a tvrdenou nemajetkovou ujmu žalobcu.

39. Za správny a súladný so zákonom, ako aj s princípom spravodlivosti, považuje odvolací súd postup súdu prvej inštancie, keď výšku náhrady nemajetkovej ujmy posudzoval v kontexte s rozhodnutiami ESLP a Ústavného súdu SR, a keď prihliadol na tú skutočnosť, že žalobcovi bolo za porušenie práva na bezprieťahový súdny proces už priznané primerané finančné zadosťučinenie Ústavným súdom SR, ktorú formu peňažného odškodnenia za porušenie jeho práv za daného stavu možno považovať za dostatočnú a primeranú.

40. V odvolaní tak žalobca neargumentuje skutočnosťami, ktoré by mali za následok zmenu súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu a jeho právneho posúdenia, alebo ktoré by mu neboli bývali známe. Z konania pred súdom prvej inštancie nevyplýva iný, než napadnutým výrokom rozsudku vyslovený právny záver, a v odvolaní uvedené argumenty nie sú spôsobilé privodiť iné právne hodnotenie stavu veci.

41. Pretože súd prvej inštancie rozhodol o návrhu žalobcu vecne správne, odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil.

42. Podľa § 396 ods. 1 CSP, ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie.

43. Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

44. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

45. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení by mal odvolací súd priznať úspešnej strane v odvolacom konaní - žalovanej, nárok voči žalobcovi na náhradu trov odvolacieho konania. Žalovanej však v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli, a preto jej odvolací súd náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

46. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Bratislave pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zákonov, § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a/ pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b/ napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c/ je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/ (§ 422 ods. 1 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii (§ 427 ods. 1 prvá veta CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

Dovolaateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a/ dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b/ dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c/ dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná, má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).